

Laatste inzichten rond stigma als probleem voor duurzame arbeidsparticipatie

Prof. dr. Evelien Brouwers

Hoe vaak komen psychische aandoeningen voor?

- 48% van de Nederlanders krijgt ooit in het leven een psychische aandoening
- 28% stemmingsstoornis
- 29% angststoornis
- 17% middelenstoornis

→ Ongeveer de helft van alle Nederlanders krijgt een psychische aandoening gedurende het leven

Hoe wordt er in de werkomgeving gedacht over mensen met psychische aandoeningen?

frontiers | Frontiers in Psychiatry

TYPE Original Research
PUBLISHED 10 July 2023
DOI 10.3389/fpsy.2023.1212568

BMJ Journals

Occupational & Environmental Medicine

Home / Archive / Volume 78, Issue 8

Check for updates

OPEN ACCESS

EDITED BY
Abdrabo Moghazy Soliman,
Qatar University, Qatar

REVIEWED BY
Filippo Rapisarda,
Consultant, Montreal, Canada
Sebastian von Peter,
Brandenburg Medical School Theodor Fontane,
Germany

*CORRESPONDENCE
k.m.e.janssens@tilburguniversity.edu

Dutch workers' attitudes towards having a coworker with mental health issues or illness: a latent class analysis

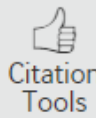
I. E. van Beukering^{1,2,*†}, G. Sampogna^{3†}, M. Bakker⁴,
M. C. W. Joosen¹, C. S. Dewa⁵, J. van Weeghel¹, C. Henderson⁶
and E. P. M. Brouwers¹

Article
Text

Article
info

Citation
Tools

Workplace
Original research

Line managers' hiring intentions regarding people with mental health problems: a cross-sectional study on workplace stigma

 Kim M E Janssens¹, Jaap van Weeghel¹, Carolyn Dewa², Claire Henderson³, Jolanda J. P. Mathijssen¹, Margot C W Joosen¹, Evelien P M Brouwers¹

Correspondence to Kim M E Janssens, Tranzo, Tilburg University Tilburg School of Social and Behavioral Sciences, Postbus 90153, 5000 LE Tilburg, The Netherlands; k.m.e.janssens@tilburguniversity.edu

Hoe inclusief en gezond zijn onze werkomgevingen in Nederland?

- **Werkenden (N=1224, representatieve steekproef):**
- **43%** “heeft liever geen collega met psychische problemen”
- **64%** “wil liever niet voor een leidinggevende werken die psychische problemen heeft”

- **Leidinggevenden (N=670, representatieve steekproef):**
- **64%**: “In mijn werkomgeving wordt neergekeken op mensen met psychische problemen”
- **64%**: “Als ik van een sollicitant zou weten dat hij/zij op dat moment psychische problemen had, zou ik hem/haar niet snel aannemen. ”
- **30%**: “Als ik van een sollicitant zou weten dat hij/zij psychische problemen heeft gehad, zou ik hem/haar niet snel aannemen”

Hoe inclusief en gezond zijn onze werkomgevingen in Nederland?

- Mensen met psychische problemen veelal niet welkom
- In de meerderheid van alle bedrijven en organisaties in Nederland op hen neergekeken

Gevolgen voor re-integratie? Welzijn op het werk? Voor duurzame inzetbaarheid?

- Waarom zo vaak negatieve attitude, terwijl psychische aandoeningen zo vaak voorkomen?
- En nog wonderlijker:
- 93% : “Ik heb persoonlijk geen negatieve ervaringen in het werken met collega’s met psychische problemen”

→ Is er sprake van een ‘**imago probleem**’?

Wat is Stigma?

van Dale

Taalpodium

stigma

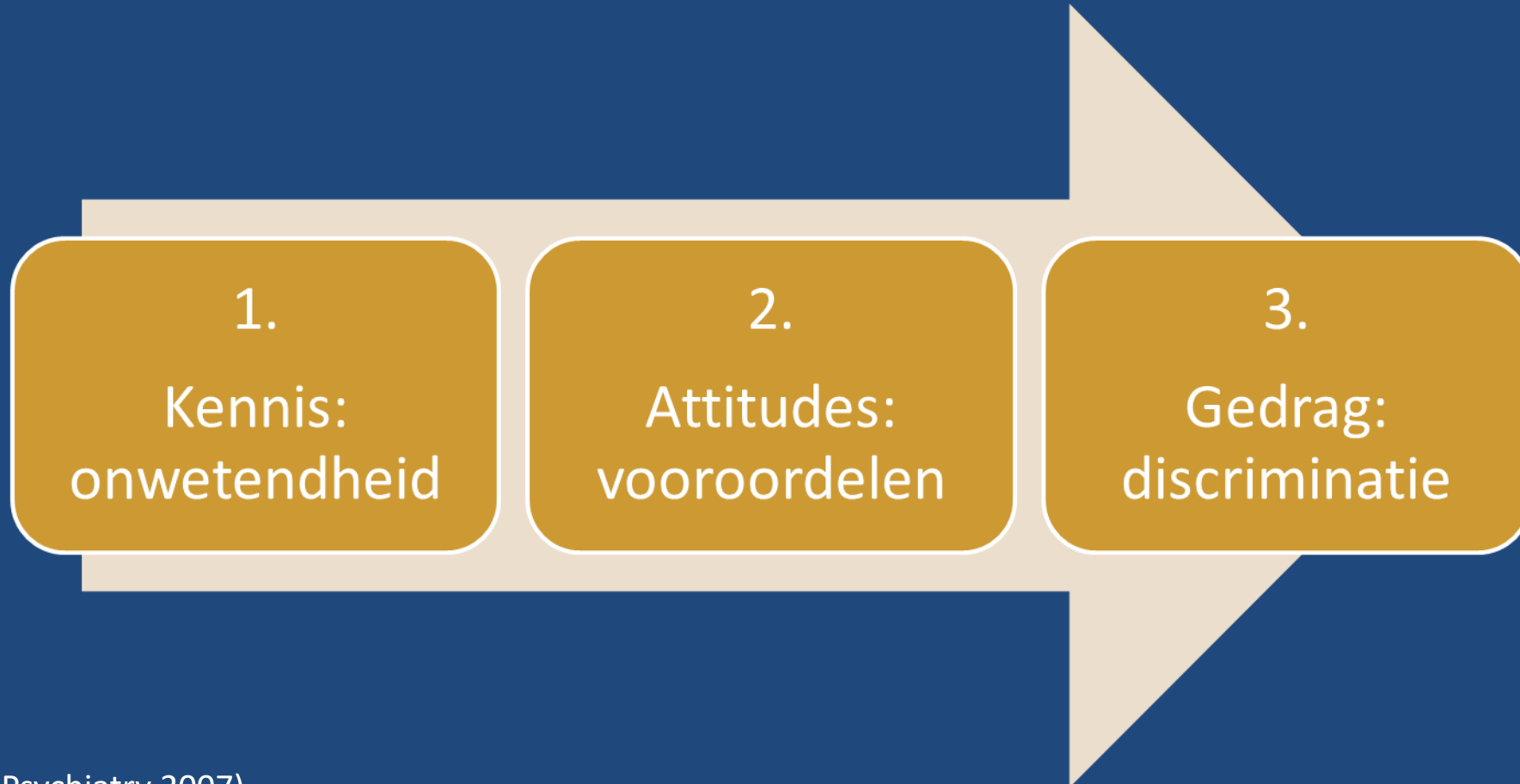
Betekenis ' stigma '

Je hebt gezocht op het woord: stigma.

stig·ma (*het; o; meervoud: stigma's, stigmata*)

1 iets dat afbreuk doet aan iemands reputatie; brandmerk

Theorie: het proces van stigmatisering

Thornicroft, (Br J Psychiatry 2007)

In What Ways Does Health Related Stigma Affect Sustainable Employment and Well-Being at Work? A Systematic Review

I. E. van Beukering^{1,2,3} · S. J. C. Smits^{1,4} · K. M. E. Janssens¹ · R. I. Bogaers^{1,5} · M. C. W. Joosen¹ · M. Bakker⁶ · J. van Weeghel^{1,7} · E. P. M. Brouwers¹

Accepted: 23 August 2021

© The Author(s) 2021

Stigma vormt op veel manieren een probleem voor arbeidsparticipatie:

1. Stigma en discriminatie door werkgevers, leidinggevenden en HR
2. Stigma en discriminatie door andere stakeholders
3. Zelfstigma
4. Belemmert hulpzoeken
5. Openheidsdilemma: Zowel openheid als geen openheid kan leiden tot verlies van werk

1. Stigma and discriminatie door werkgevers, leidinggevenden, HR

- Negatieve attitudes, meer dan bij lichamelijke aandoeningen
- Zorgen over productiviteit, betrouwbaarheid en veiligheid
- HR managers zagen discriminatie als iets nuttigs
- Na (herstel van) burnout:
 - kleinere kans om aangenomen te worden
 - kleinere kans op promoties in rest van de carrière
 - grotere kans op verlies van werk bij reorganisaties

→ Stigma = brandmerk:
ook als de gezondheidsproblemen over zijn blijft het stempel bestaan

FACULTY OF ECONOMICS AND
BUSINESS ADMINISTRATION

FACULTY OF PSYCHOLOGY
AND EDUCATIONAL SCIENCES

THE BURNOUT AFTERMATH: STIGMA AS A PERSISTENT THREAT TO (RE-)EMPLOYMENT

Philippe Sterkens

Supervisors:
Prof. Dr. Stijn Baert
Prof. Dr. Eva Deraus

Academic Year: 2023 – 2024

A dissertation submitted to Ghent University in partial fulfilment
of the requirements for the joint degree of
Doctor of Business Economics and Doctor of Psychology

GHENT
UNIVERSITY

2. Stigma en discriminatie door andere stakeholders

- Medische professionals
- Re-integratieprofessionals
- Familie en vrienden
- Collega's
- Klanten

3. Geanticipeerd stigma, zelfstigma en het 'Why Try?' effect

- Schizofrenie: 64% solliciteert niet meer, volgt geen training of opleiding meer
- Verslaving: ca 40%

4. Stigma belemmert hulpzoekgedrag

- Militairen: 60% in de UK zoekt geen hulp.
 - In Nederland: 69% zocht hulp, maar pas als het te laat is
 - Meest voorkomende reden: angst voor stigma en discriminatie
 - Schaamte, angst om geen promotie te kunnen maken, niet meer te mogen doen wat leuk is, en sociale uitsluiting
- Onbehandelde aandoeningen zijn risico voor verergering klachten en arbeidsuitval
- Gemiste kans voor preventie psychisch verzuim!

Vijfde probleem: het disclosure dilemma

- Openheidsdilemma: Zowel *openheid* als *geen openheid* kan leiden tot arbeidsuitval en verlies van werk
- Voordelen openheid:
 1. jezelf kunnen zijn op het werk (authenticiteit)
 2. betere relaties op het werk
 3. praktische steun bijv werkaanpassingen
 4. je draagt bij aan een inclusievere werkcultuur
- Nadelen openheid:
 1. Stigma
 2. Discriminatie

Journal of Occupational Rehabilitation (2020) 30:84–92
<https://doi.org/10.1007/s10926-019-09848-z>

To Disclose or Not to Disclose: A Multi-stakeholder Focus Group Study on Mental Health Issues in the Work Environment

E. P. M. Brouwers¹ · M. C. W. Joosen^{1,2} · C. van Zelst³ · J. Van Weeghel^{1,4,5}

Published online: 13 August 2019
© The Author(s) 2019

5. Het openheidsdilemma

Welke factoren zijn van invloed op of openheid (voor de werknemer) goed uitpakt?

- Heel veel factoren zijn van invloed, maar...
- Het openheidsproces zelf:
tegen wie, wanneer, hoe goed voorbereid, wat er precies gezegd wordt, en op wat voor manier

Hoe open zijn Nederlanders eigenlijk?

- Nederlandse werkkenden met psychische aandoeningen (N=332)
73% was open geweest in de werkomgeving
- Nederlandse werkkenden die (nog) geen psychische aandoening hadden gehad (N=892)
74% zou open zijn in de werkomgeving
- → Dus: de grote meerderheid is open

De ontdekking!

- A. Mensen met psychische aandoeningen zijn 3-7x zo vaak werkloos
- B. De grote meerderheid van de werknemers is open over psychische problemen in de werkomgeving
- C. De grote meerderheid van de leidinggevenden zou hen liever niet aannemen

→ Zou die hogere werkloosheid door STIGMA en door COMMUNICATIE komen
ipv door de psychische problemen?

Korte film

[Vertel ik het wel of niet? Openheid over mentale problemen bij sollicitaties | dr. Kim Janssens \(youtube.com\)](#)

Effectiviteit van een stigma bewustwordingsinterventie op het vinden en behouden van betaald werk

- Gerandomiseerde gecontroleerde trial (N=153)
- In acht gemeenten in Brabant
- Mensen in de bijstand met psychische problemen (nu of ooit)
- 65% zat langer dan een jaar in de bijstand

Effectiviteit van een stigma bewustwordingsinterventie op het vinden en behouden van betaald werk

Interventie bestond uit 2 onderdelen:

1. De CORAL 2.0 beslishulp (en infographics)
2. 3x2 uur trainingsbijeenkomst met gemeentelijke re-integratiebegeleiders

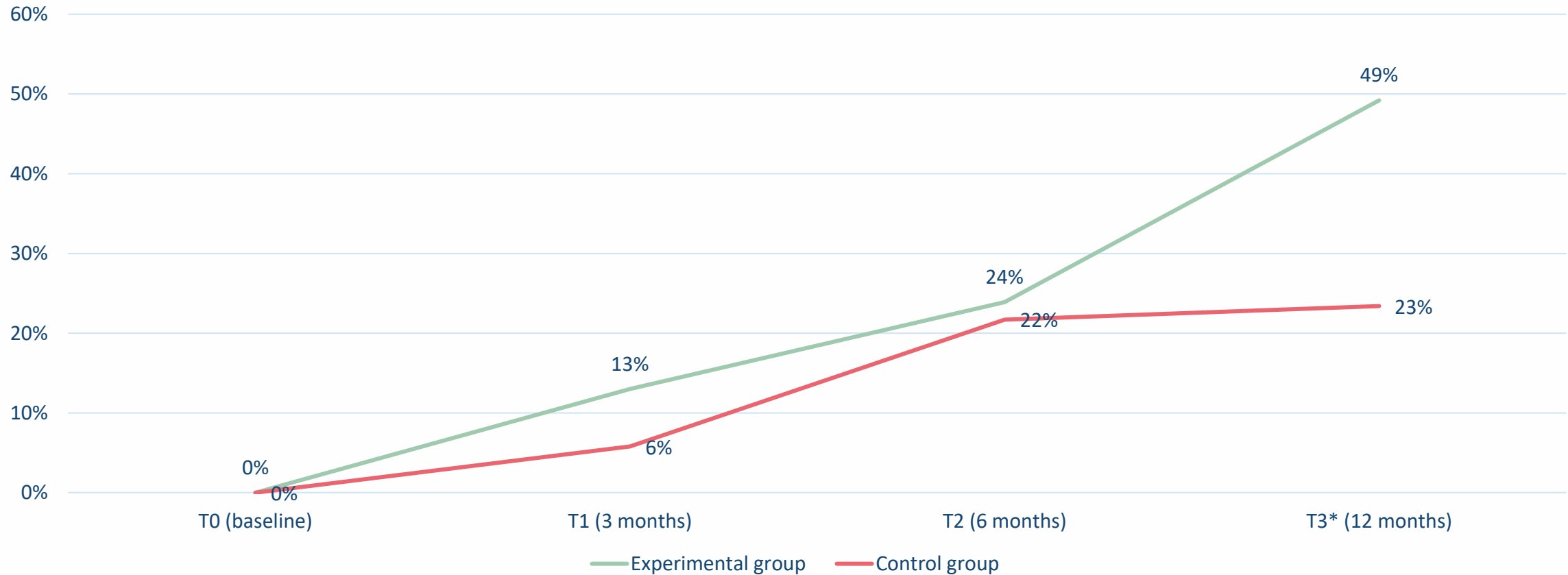
→ Essentie van de interventie: “Let op; er is stigma dus denk na over wat je wilt zeggen”

Results – finding paid work

* Significant at level $p < 0.05$

Results – retaining paid work

* Significant at level $p < 0.05$

Conclusie van dit onderzoek:

- Communicatie over de psychische aandoening was sterk van invloed op of mensen betaald werk vonden en behielden.

Journal of Occupational Rehabilitation

<https://doi.org/10.1007/s10926-023-10129-z>

Effectiveness of a Stigma Awareness Intervention on Reemployment of People with Mental Health Issues/Mental Illness: A Cluster Randomised Controlled Trial

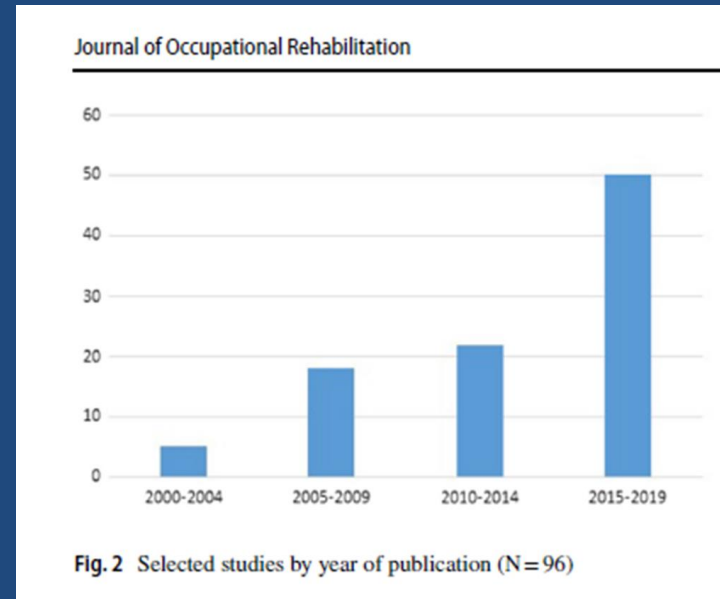
K. M. E. Janssens¹ · M. C. W. Joosen¹ · C. Henderson² · M. Bakker³ · W. den Hollander⁴ · J. van Weeghel^{1,5} · E. P. M. Brouwers¹

Accepted: 21 June 2023

© The Author(s) 2023

Hoe verder?

- Meer onderzoek!
 - Wat kunnen we doen tegen het imagoprobleem?
- Wat is de rol van de media in het in stand houden van het onjuiste imago van mensen met psychische aandoeningen?

Verdachte werd behandeld

Thijs H. was depressief en in de war

De 27-jarige man die wordt verdacht van het doodsteken van drie mensen kampte al enige tijd met grote geestelijke problemen. Hij was in behandeling bij een ggz-instelling in Maastricht en deed recent een zelfmoordpoging.

Yelle Tieleman Maastricht

Thijs H. werd woensdagavond in Zuid-Limburg door de politie op...

deren. H. sprak daarover met een psycholoog. Het Openbaar Ministerie bevestigt dat hij in behandeling was bij een ggz-instelling in Maastricht. Ook zou hij antidepressiva slikken om zijn gemoedstoestand te verbeteren. Mensen dicht bij de familie van H. vrezen dat juist deze medicijnen er toe hebben bijgedragen dat H. drie mensen heeft doodgestoken. Zij denken dat hij door de pillen in een psychose is geraakt. Dit past totaal niet bij... Hij is een teruggetrokken

Schone lei

NIEUWS PSYCHOTISCHE PATIENTEN

Na bloedbad in bioscoop klinkt wéér de vraag: waar werd de verdachte niet opgenomen?

De 33-jarige Ergun S., die ervan wordt verdacht twee schoonmakers te hebben gedood in een Groning bioscoop, was volgens zijn familie 'ziek in zijn hoed'. Waarom werd hij niet opgenomen?

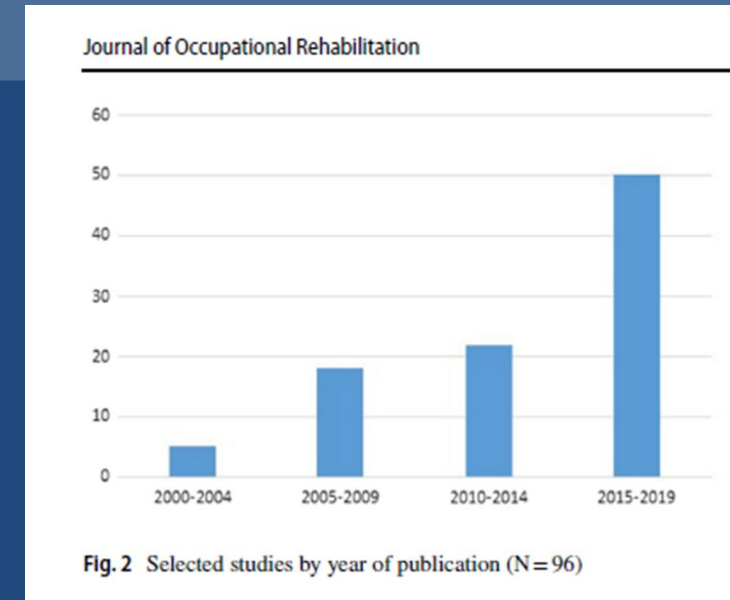
Charlotte Huisman 4 november 2019, 12:03

Hoe verder?

- Meer onderzoek!
 - Wat kunnen we doen tegen het imagoprobleem?
 - interventies kunnen ook averechts werken
 - Meer onderzoek nodig naar de effectiviteit van de CORAL 2.0 beslishulp
- Bewustwording vergroten in de maatschappij
- Mindset van werkgevers, leidinggevende en HR veranderen: van uitsluiting naar ondersteuning
- Bevorderen van het gebruik van de CORAL (2.0) beslishulp

[Kenniscentrum Phrenos](#) > [Mensenrechten en destigmatisering](#) > Besliahulp CORAL

Besliahulp CORAL

Mensen die psychische klachten hebben, komen vaak voor de afweging te staan of zij op het werk wel of niet open hierover willen zijn. Vertel je het bijvoorbeeld tijdens een sollicitatiegesprek? Besluit je iets te gaan vertellen over je psychische klachten, wat en wanneer dan? En tegen wie? De afwegingen die hierbij een rol spelen kunnen per persoon en per situatie verschillen. Besliahulp CORAL kan hierbij helpen.

OPENHEID IN DE WERKOMGEVING

Dank voor uw aandacht

Volg ons werk op LinkedIn:
'Evelien Brouwers', and
'Academische Werkplaats Arbeid en Gezondheid'